

Булах Ірина

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Субота Тетяна

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Шиманська Олена

викладач вищої кваліфікаційної категорії ВСП

Агротехнічний коледж Уманського

національного університету садівництва

м. Умань

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ РІВЕНЬ

Входження Української держави в європейське співтовариство, утвердження суспільства знань, розвиток людського потенціалу зумовлюють необхідність удосконалення системи освіти, зокрема вищої та професійної. Особливої значущості набуває проблема професійної підготовки викладачів економічних дисциплін, здатних розвивати економічне мислення, формувати економічну культуру, здійснювати підготовку до підприємницької діяльності майбутніх фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці. Це потребує осучаснення професійної підготовки викладачів економічних дисциплін у вітчизняних закладах вищої освіти на основі оновлення змісту, вдосконалення форм і методів викладання, запровадження інноваційних технологій навчання. Відтак, актуалізується проблема осмислення позитивного досвіду професійної підготовки викладачів економічних дисциплін в університетах країн Європейського Союзу та екстраполяції зарубіжних досягнень у національній освітній простір.

Україна стала на шлях розвитку демократичної країни з ринковою економікою, важливим елементом якої є конкурентоспроможні на ринку праці кваліфіковані кадри. Одним із шляхів покращення якості професійної підготовки кваліфікованих фахівців є вдосконалення форм і методів викладання, запровадження інноваційних педагогічних технологій, що зумовлюється професійною компетентністю викладачів і майстрів професійного навчання, які працюють у закладах професійної освіти.

Професійна компетентність викладачів формується в процесі їхньої професійної підготовки. Цінним для вивчення прогресивних ідей професійної підготовки з-поміж європейських країн є система професійної підготовки педагогів у Німеччині. Вибір цієї країни зумовлений кількома причинами: Німеччина має сильну економіку, що входить до п'ятірки найсильніших у світі, та добре розвинутий інститут держави; високоякісна професійна освіта цієї країни відома не тільки в Західній Європі, а й у всьому світі; сильні академічні традиції педагогічної освіти в Німеччині формують високі вимоги до професійної педагогічної підготовки. З огляду на це вважаємо за доцільне вивчення системи професійної підготовки викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти

Німеччини задля обґрунтування подальших рекомендацій для системи підготовки таких викладачів в Україні.

Ефективність і результативність німецької системи освіти спонукають науковців до аналізу позитивного досвіду та визначення можливостей його використання в українських реаліях.

Водночас, в українському освітньому просторі недостатньо використовується потенціал кращих європейських практик підготовки викладачів для закладів професійної освіти, що зумовлено фрагментарністю осмислення прогресивних ідей світової наукової спільноти та переважанням традиційних підходів до викладання. Значний позитивний досвід щодо вирішення означених питань напрацьовано в Німеччині, де на державному рівні забезпечується гідний соціальний статус педагога і якісна професійна освіта, сформовано міцні академічні традиції та високі стандарти професійної підготовки педагогічних працівників закладів професійної освіти, університетів.

Ґрунтуючись на результатах аналізу наукових доробків вітчизняних та зарубіжних вчених, дослідженнях актуальних проблем української освітньої практики з підготовки викладачів економічних дисциплін, можемо говорити про наявність об'єктивних суперечностей між:

- потребою українського суспільства у викладачах економічних дисциплін, здатних до підготовки конкурентноспроможних на ринку праці фахівців, й недостатнім рівнем забезпечення у закладах вищої освіти необхідних для цього педагогічних умов з урахуванням позитивного досвіду європейських систем;

- визнаними світовою спільнотою досягненнями Європейського Союзу у підготовці викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти та відсутністю моделі, в якій було б концептуалізовано позитивний досвід такої підготовки;

- необхідністю реалізації в національній освітній практиці позитивного досвіду підготовки викладачів економічних дисциплін в європейських університетах та нерозробленістю рекомендацій, які б сприяли цьому.

До педагогічних умов професійної підготовки викладачів економічних дисциплін для закладів професійної освіти відносять:

- забезпечення ціннісно-мотиваційної орієнтації до навчання (здійснення позитивного впливу на ставлення до навчання та майбутньої професійної діяльності);

- модуляризація освітніх програм (структурування змісту освітніх програм за тематично завершеними дидактичними одиницями);

- впровадження практико-орієнтованого підходу до професійної підготовки ;

- застосування інноваційних форм і методів навчання (активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів шляхом застосування інтерактивних лекцій, семінарів, тьютор-занять, кейс-стаді, тренінгів, проектного та рефлексивного навчання).

Таким чином, цілісна реалізація виявлених та науково обґрунтованих педагогічних умов уможливило підвищення якості професійної підготовки

викладачів економічних дисциплін та рівня економічної освіти майбутніх фахівців у сучасній професійній школі в Україні.

Список використаних джерел

1. Абашкіна Н. В. Розвиток професійної освіти в Німеччині (кінець XIX - XX ст.) : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України Київ, 1999. 43 с.
2. Александрова Н. Психолого–педагогічна підготовка майбутніх викладачів економіки до управління навчанням у непедагогічному університеті : Педагогічний дискурс. 2014. №16. С. 9–14.
3. Андрущук А. Г. Професійна підготовка юристів у Німеччині : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04; Ін-т вищої освіти АПН України; Київ, 2006. 18 с.
4. Артюшина М. В. Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності : монографія. Київ. нац. екон. ун–т ім. В.Гетьмана. Київ, 2009. 271 с.

Васильєва Олена

к.п.с.н., доцент, доцент кафедри професійної освіти
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ ДОСВІДУ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Теоретичні основи сучасних психодидактичних концепцій навчання і розвитку студентів розробляються на основі реалізації принципу активності в психології. У дослідженнях показано, що учень є не лише об'єктом педагогічного впливу, а й суб'єктом навчання, який володіє вищою спроможністю до саморегуляції діяльності та поведінки. Н.О. Менчинська, аналізуючи зміни в характері навчальних впливів, відзначала: «Серед багатьох закономірностей процесу навчання слід виділити провідну - перехід від неусвідомлених, некерованих форм діяльності до керованих, що передбачають не лише управління ззовні, а й саморегуляцію» [1, 2].

В даний час, на основі створеної Н.О. Менчинською теорії навчання, успішно розробляється концепція становлення в учня позиції суб'єкта навчання [3]. Одним з центральних положень у цій концепції є поняття «спосіб навчальної роботи», зміст якої розкривається в двох планах: 1) це одиниця дослідження процесу навчання і формування позиції суб'єкта навчання; 2) реальний феномен, новоутворення, яке виникає в результаті самостійної переробки учнем введених